

Koonga valla leht

Sunnunmaa kuukiri

NR 9 (126) september 2006

23. septembril valiti Eesti Vabariigi uus president.

Eesti järgmine president, praegune Euroopa Parlamendi välisasjade komisjoni esimene asepresident Toomas Hendrik Ilves sündis 26. detsembril 1953 Rootsis Stockholmis.

1976. aastal lõpetas ta Columbia Ülikooli psühholoogia eriala ning 1978. aastal Pennsylvania Ülikooli sama eriala.

Toomas Hendrik Ilves on abielus Evelin Ilvesega. Eelmisest abielust on tal poeg Luukas Kristjan (1987) ja Julia Kristiine (1992). Tütar Kadri Keiu sündis 2003. aastal.

Mulgimaal asuva Ärna talu peremees peab oma hobideks välispoliitikat, lugemist, Ärna talu taastamist ja raamatukogu rajamist, samuti kokandust.

Kaunis kodu 2006

Suvest on saanud sügis ja jälle aeg kokkuvõtteid teha. Vallavanema tervitussõnad olid optimistlikud, sest iga aasta leidub uusi osalejaid, nii ka seekord.

Eks väsitava päevatöö kõrvalt ole oma kodu ümbruse korrastamine füüsiline puhkus, et koguda järgmiseks päevaks taas energiat.

Kes siis sel korral sõelale jäid-

Talu tüüpi elamud

Piret ja Urmas Roosileht (pildil→)
Regina ja Kalju-Kindel Erismaa
Lilli ja Aleksander Lehtpuu

Individaalelamud

Leongiina ja Ants Mõlder
(keskmisel pildil)

Reene ja Vaido Tammearu
Anneli Keerde ja Valdur Sassor

Loovate rühm

Marika ja Riho Erismaa (alumisel pildil)

Ergutusauhind

Aita ja Jüri Mägi
Ellen ja Sulev Keskoja
Elvi Kõrgmaa

Ära märgitud

Ruta ja Helder Lember
Taimi ja Villjam Lampp
Lii ja Andrus Kuru

Maakondlik tasand

Helle-Mai ja Jaan Roosileht

Asta ja Ain Kuru
Aere ja Enno Kivikas
Pikavere Küla Selts I koht

Külade hooldus

Salme Pärn
Aino Ojasoo
Virve Tamm
Salme ja Mihkel Pärn
Heigo Hirvela
Mart Ojameets

Mis saab ???

2004.a. 1. maist jõustunud Jäätmeseadus kohustab kohalikke omavalitsusi korraldama olmejäätmete vedu oma haldusterritooriumil. Sama seadus sätestab, et jäätmete kogumine ja vedamine peab toimuma valla poolt korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt. Korraldatud olmejäätmete veo põhieesmärk on keskkonnanahoiu parendamine ning kõikide jäätmetekitajate – eelkõige era- ja kortermajade, suvilate ning väikeettevõtete hõlmamine jäätmekäitlusega, samuti jäätmete metsa alla või naabri prügikasti sokutamise ärahoidmine. **Igaüks maksu oma prügi eest!**

Olukorra lihtsustamiseks ning võimalikult madalama teenusehinna saamiseks otsustasid maakonna vallad ühineda sobivateks veopiirkondadeks. Üheks veopiirkonnaks ühinesid ka Audru, Tõstamaa, Varbla, Koonga ja Lavassaare vald. Viie valla peale koostati ühine jäätmekava ja kõigi valdade jäätmehoolduseeskirjad viidi selle kavaga kooskõlla. Üks ühine tingimus on, et hajaasustuses tühjendatakse jäätmekonteinerid iga 28 päeva tagant, keskasulates aga iga 14 päeva tagant.

Milliseid muutusi tähendab korraldatud jäätmevedu Koonga valla elanikele?

Kõigepealt seda, et **kõik elanikud loetakse peale konkursi tulemuste kinnitamist automaatselt korraldatud jäätmeveoga liitunuks**, nad kantakse jäätmetekitajate registrisse ning neil on kohustus sõlmida oma jäätmete veoks lepingud ning tasuda prügiveo teenuse eest vastavalt konkursiga kehtestatud reeglitele.

Vallavalitsus võib lepingu sõlmimisest vabastada vaid need inimesed, kes esitavad selleks põhjendatud avaldused. Avaldus loetakse põhjendatuks näiteks siis, kui prügiautoga ei ole võimalik teolude tõttu majapidamiseni jõuda või siis, kui elatakse eraldi kaugemas metsanurgas ning jäätmete vedu läheks liiga kalliks. Samuti on võimalik vabastada jäätmeveost teatud perioodideks, näiteks suvekuudedes, kus aastaringselt ei elata. Seda põhjendust, et mul prügi ei tekigi, ei ole mõtet puhuma tulla!

Et konkurss viiakse läbi veel sel aastal ning konkursi tulemused kinnitatakse hiljemalt uue aasta algul, on viimane aeg hakata mõtlema, kuidas oma majapidamises prügiveo võimalikult odavamalt korraldada. Üheks võimaluseks oleks tihedamalt asustatud kohtades (Ural, Kõimas, Mihklis, Tarval, Oidremal, Rabaveres, Irtas jne.) ühise paraja suurusega prügikasti soetamine mitme pere peale või naabriga kahasse (tuleb vaid kokku leppida, kelle nimele leping sõlmitakse). Tõsiselt uus olukord ootab ees ka kortermajade elanikke Koongas, Lõpel, Irtas ja Oidremal, kus seni vahendas prügiveo vallavalitsus. Tuleb kokku leppida, kas ja millised majad tellivad ühised prügikastid (kas jääb kehtima praegune prügikastide paigutus ja majade osalus nendes), kelle nimele sõlmitakse lepingud (majavanemad?) ning kuidas kõigilt majaanikelt prügiveo eest raha kätte saada.

Uus tekkiv olukord on üsna murettekitav just korterelamute osas, sest see, kuidas ja mida praegu keskasulates prügikastidesse, prügikasti peale ja kõrvale pannakse on lihtsalt õudne – haritud ja auväärset vallakodanikud viskavad konteinerisse lahtiharutamata tühje pappkaste küljemõõtmega 1x1 m ja suuremaid, kuigi on võimalus need lahti harutada ja oma katlamajas kütteks kasutada; prügi ei panda nõuetekohaselt kilekotti vaid tuakse kohale lahtises nõus või pappkastis ja visatakse konteinerisse nii, et sisu kukub välja ja tühi ämber või pappkast laiutab keset konteinerit; kohale veetakse ehitusprahti, mida on üldse keelatud olmejäätmete konteinerisse panna, ja visatakse laumaterjal või kipsplaadijäädid risti-rästi nii, et nende alla

jääb ligi pool tühja ja kasutamata konteinerimahtu. Inimene on ju leidlik ja variante, kuidas suur 4,3 m³ konteiner ühe nädalaga üle ääre ajama panna, on veel mitmeid!. See ongi tinginud olukorra, kus keskasulates algselt normaalselt täitunud konteinerid mattuvad täna vedamise päevaks üleni prügi alla. **Konteinerivälise prügi äravedu on aga kolm korda kallim!** Eramajade omanikud oskavad oma tellitud konteineritega suurepäraselt ümber käia, kuigi jäätmealane koolitatus on kõigil ühesugune. See on ilmekas näide sellest, kui inimene ei pea oma arvet ise täielikult tasuma.

NB! Lähiajal paigaldatakse prügiuputuse vältimiseks Koongas elamu nr. 5 juurde täiendav prügikonteiner mahuga 4,5 m³, mis tingib ka uue jaotuse konteinerite kasutamises. On palve, et uue konteineri paigaldamise järel jaguneksid elanikud majade kaupa nii: majad 3 ja 4 – olemasolev konteiner, majad 5 ja 6 – uus konteiner ning majad 7 ja 8 – olemasolev konteiner.

Jääb ainult loota, et uus kehtima hakkav jäätmekorraldus toob positiivseid muudatusi nii keskasulate jäätmekäitluses kui ka seni jäätmekäitlusega hõlmamata piirkondades.

Meeldetuletuseks panem kirja, milliseid jäätmeid ei tohi sorteerimata tavajäätmete konteineritesse panna:

1. tule- ja plahvatusohtlikke jäätmeid;
 2. vedelaid jäätmeid;
 3. ohtlikke jäätmeid;
 4. käimlajäätmeid
 5. kogumiskaevude setteid;
 6. erikäitlust vajavaid jäätmeid (elektri- ja elektroonikajäätmed, rehvid jne);
 7. aineid ja esemeid, mis võivad jäätmekäitleja töötajaid ohustada;
 8. aineid ja esemeid, mis oma kaalu, mõõtmete või kuju tõttu või muul põhjusel võivad kahjustada kogumisvahendeid või jäätmeveokeid või raskendavad märkimisväärselt jäätmete kokkupressimist;
 9. tuhka, mille kuumus ületab 30° C, liiva ja pühkmeid;
 10. ehitus- ja lammutusjäätmeid;
- Veel tuletan siinkohal meelde ka tavapärasemad koduses majapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed, mida ei tohi kindlasti tavajäätmete konteinerisse panna vaid tuleb tuua ohtlike jäätmete kogumispunktidesse Koongas ja Lõpel:
1. autohoolduse käigus tekkinud kemikaalid (antifriis ja aknapesuvahendid);
 2. käigukastist ja mootorist välja lastud vanaõli;
 3. vanad määrdeõlid;
 4. akud;
 5. aiandus- ja põllumajandusmürkide jäätmed;
 6. värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäätmed;
 7. päevalguslambid;
 8. taaslaetavad ja tavalised patareid ning väikeakud;
 9. vananenud ravimid;
 10. elavhõbedat sisaldavad kraadiklaasid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed;
 11. ohtlike ainete reostunud pakendid;
 12. olmes kasutatavate kemikaalide pakendid.

Vähendamaks suurte konteinerite kiiret täitumist, kasutage iga võimalust vähem jäätmeid tekitada, sorteerige võimalikult palju jäätmetest olemasolevatesse paber- või segapakendijäätmete (klaas-, plastik- ja metallpakendid) konteineritesse.

Hoidkem puhas keskkond, milles me iga päev elame!

Järjest suurenevate jäätmekogustega mõistlikku ümberkäimist soovides,

asevallavanem Silver Seegar

T E A D E

Korstnapühkija on Koonga vallas 21. ja 22. oktoobril 2006.a.

Info tel. 447 3746 või 5258769, Silver Seegar

Tõusevad toimetulekupiir ja töötutoetus**Valitsuskabinet kiitis heaks sotsiaalministri ettepaneku tõsta toimetulekupiir 900 ja töötutoetus 1000 kroonini.**

Sotsiaalminister Jaak Aabi sõnul on järgmisel aastal üle hulga aja esimene kord kui toimetulekupiir jõuab järele on arvestusliku toidukorvi summale, kattes inimeste minimaalsed esmavajadused.

Töötutoetus

Sotsiaalministri ettepaneku järgi tõuseb töötutoetus alates järgmise aasta 1. jaanuarist 1000 kroonini kuus, päevamääraga 32,90 krooni.

Töötutoetus on töötuskindlustushüvitise kõrval peamine töötutele mõeldud toetus, mille abil on võimalik töötuid motiveerida tööturuameti poole pöörduma, aktiivselt tööd otsima ja aktiivsetes tööturumeetmetes osalema. Töötutoetus on tööotsingute toetamiseks mõeldud asendussissetulek neile töötutele, kes töötuskindlustushüvitisele ei kvalifitseeru või kellel ei ole enam õigust töötuskindlustushüvitisele.

Töötutoetuse eesmärk on toetada töötut töötuskindlustust. Selleks, et toetuse maksmine täidaks oma eesmärgi, on seaduses sätestatud teatud lisatingimused – individuaalse töötuskindlustuskava täitmine (töötut peab kohtuma töötandjatega, kandideerima vabadele töökohtadele, pöörduma tööturuameti piirkondlikku osakonda vastuvõtule, osalema aktiivsetes tööturumeetmetes jne) ja sobiva töötuvastuvõtmine. Nende nõuete mittetäitmisel on õigus peatada või lõpetada töötutoetuse maksmine töötutele tööturumeetmete motivatsiooni puudumise tõttu. Töötutoetuse saamise tingimused on järgmised: töötut on eelnevalt töötanud või olnud hõivatud mõne tegevusega, mis on võrdväärne töötamisega (nt. tegutsenud FIE-na, õppinud, olnud ajateenistuses) või tegevusega, mis on tema töötamist takistanud (nt. lapse või abivajaja hooldamine, vanglas karistuse kandmine). Töötutoetuse

maksimaalne võimalik saamise periood on 270 päeva. Töötutoetuse määr (400 krooni kuus) on püsinud muutumatuna alates 1999. aastast. Eestile on tehtud tõsine etteheide, et töötutoetuse tase ei ole kooskõlas Euroopa Sotsiaalharta tasemega, millele vastamise kohustuse on Eesti endale võtnud.

Töötutoetuse tõstmisest tekib 2007. aastal lisakulu 6,6

Alkohol tapab Eestis 2000 inimest aastas**Täna, 13. septembril kogunes sotsiaalministeeriumis esimene ministeeriumitevaheline**

miljonit krooni, toetuse maksmiseks kulub järgmisel aastal kokku 80,2 miljonit krooni.

Kui 2005. aastal oli toetust saavaid töötuid 31 300, siis 2006. aastal prognoosime toetuse saajate tegelikuks arvaks 20 000 töötut. Töötute ja töötutoetuse osakaalu vähenemine on seotud Eesti kiire majanduskasvuga ja tööturu positiivsete arengutega.

Töötutoetuse määr peab olema kõrgem toimetulekupiirist, kuna toimetulekutoetus on vaesuse leevendamise viimane abinõu.

Toimetulekupiir

Toimetulekupiir tõuseb ettepaneku järgi 900 kroonini üksi elavale inimesele või pere esimesele liikmele ja 720 kroonini pere teisele ja igale järgnevale liikmele.

Kuna kehtiv toimetulekupiir ei taga enam inimestele minimaalselt eluks vajalike kulude katmise, tõuseb plaani kohaselt toimetulekupiir üksi elaval inimesel ja pere esimesel liikmel 900 kroonini, pere igal järgnevalt liikme kohta 720 kroonini. Seega kasvaks esimese leibkonna liikme piir 150 krooni ning igal järgnevalt liikmel 120 krooni. Selline tase aitaks hoida piisavat motivatsiooni inimestel tööle minna ning samas koos töötutoetuse tõstmisega 1000 kroonini suurendaks toimetulekutoetuse rolli puuduse leevendamise viimase abinõuna.

Sotsiaalharta täitmise aruandes on Eestile ette heidetud ka madalat toimetulekupiiri. Toidukorvi maksumus on tänaseks päevaks juba ületanud toimetulekupiiri summa (2005. aasta andmetel 816 krooni) ja käesoleva aasta jooksul kasvab see tõenäoliselt veelgi.

Aasta-aastalt on vähenenud toimetulekutoetust saanud perekondade arv, koos sellega on vähenenud ka toimetulekutoetuse vahendite kulu. Samas on mõnevõrra kasvanud ühe taotluse kohta eraldatav summa. 2006. aasta 1. poolaasta andmetel vähenes vahendite kulu ning toetust saanud perede arv veelgi.

Toimetulekupiiri tõstmine 900 kroonini järgmisel aastal toob kaasa lisakulu 39,1 miljonit krooni. 2007. aasta eelarvekavas on toimetulekutoetuseks eraldatud 328 miljonit krooni.

Katrin Pärnmäe
Sotsiaalministeerium
Pressiesindaja

töögrupp alkoholi tarbimist piirava kontseptsiooni välja töötamiseks.

Novembrini kestvate töögruppide eesmärk on saavutada ühine kokkulepe riigi alkoholipoliitika põhimõtetes ja nende elluviimises, mis vähendaksid

kõige kiiremini alkoholi tarbimise levikut ja sellest tulenevat tervise- ja majanduskahju.

Töögruppis arutati võimalikke meetmeid alkoholikahju vähendamiseks:

1. Alkohoolsete jookide üleriigiline müügikeeld kaubanduses õhtutundidel ja öisel ajal.
2. Alkohoolsete jookide eraldamine müügisaalis teistest kaupadest omaette sektsiooni.
3. Avalikkusele suunatud alkoholireklaami keelustamine analoogiliselt tubakareklaamiga.
4. Alkohoolsete jookide sponsori ja tarbijamängude, sh müügiedenduse keelustamine analoogselt tubakaseadusega.
5. Alkohoolsete jookide müügipaikade arvu limiidi kehtestamine kindlal territooriumil ja müügi keelustamine teatud alal või kohtades.
6. Alkohoolsete jookide müüki ja tarbimist lubava vanusepiiri tõstmise küsimused
7. Alkohoolsete jookide maksustamispoliitika efektiivsuse tõstmine.
8. Riikliku järelevalve tõhustamine.
9. Elanike väärtushinnangute ja hoiakute muutmine.

Eesmärgid inimeste tervise kaitseks on sõnastatud WHO Euroopa Alkoholi Hartas. On jõutud ühisele seisukohale, et tulemuslik alkoholipoliitika peab sisaldama maksupoliitilisi meetmeid, füüsilise kättesaadavuse piiranguid, alkoholi joobes sõidukijuhtimise piiranguid, alkoholi reklaami piiranguid, alkoholi sõltuvusravi kättesaadavust ja massimeedia kampaaniad. Mingil määral on need kõik meil olemas, kuid neid pole rakendatud Eestis piisavalt, et alkohoolsete jookide tarbimisest tulenev kahju oleks vähenenud.

Eestis tarbitakse iga elaniku kohta aastas üle 10 liitri absoluutset alkoholi, mis viimase viie aasta vältel on järjepidevalt kasvanud. Teadlaste hinnangul tekitab see põhjalikke muutusi rahva väärtushinnangutes, tervises, geenifondis ja kogu ühiskonna funktsioneerimises.

Eesti-Rootsi vaimse tervise ja suitsidoloogia instituudi teadurite arvestuste kohaselt tähendaks

praeguse tarbimise ja enesetappude taseme juures jõudmine 6 liitri tasemele 147 enesetappu aastas vähem. Täna näitab Eesti statistika 13 liitrit absoluutset alkoholi täiskasvanu kohta ja 400 enesetappu aastas, tarbimise langus 1 liitri võrra päästaks 21 inimest enesetapust.

Kõik noorte seas läbiviidud uuringud konstateerivad alkohoolsete jookide tarbimise alustamise keskmise ea noorenemist nii poeg- kui tütarlaste osas. Ajavahemikus 1995 – 2003 on tarbimine poiste seas kasvanud kolm ja tütarlaste seas kuus korda. Enamus lapsi ei joo end purju mitte kangest alkoholist vaid lahjadest alkohoolsetest jookidest (siider, long drink, õlu), mida uuringute põhjal lapsed ise alkoholiks ei pea.

Alkoholimürgistustest tingitud surmade arv on meil kolm korda kõrgem kui Euroopa keskmine. Vigastussurmade ohvritest oli Kohtueksperitiisi Büroo 2004.a. andmetel 50 – 66% juhtudest eelnevalt tarvitatud alkoholi. Tahtliku tapmise toimepanijatest on 75% olnud alkoholi joobes. 40 – 60% kõikidest vigastustest on seotud alkoholi tarbimisega. Eesti Avatud Ühiskonna Instituudi 2005.a. uuringu põhjal saab vägivalda tõttu aastas vigastada 41 000 naist, neist 7 000 saab raskeid ja ohtlikke vigastusi, rohkem kui pooled perevägivalda ja seksuaalvägivalda juhtumid on seotud alkoholi tarbimisega. Põhjamaade samalaadsete näitajatega võrreldes on need arvud rohkem kui kaks korda kõrgemad.

Alkoholi liigtarbimisega seostatakse üle 60 haiguse. Igal aastal sureb Eestis alkoholi tagajärjel ligi 2000 inimest, mis oleks välditav.

Kroonilise alkoholismiga seotud haigused ja alkohoolses joobes toimuvad vigastused on Eestis peamiseks keskmise eluea lühenemise ja varajase surma põhjusteks. Alkoholi liigtarvitamine põhjustas 2002. aastal meie rahvastikule 22 248 eluaasta kaotuse. Välditavatest põhjustest on olulisemad liiklusvigastused ja vägivald, mis kokku põhjustavad ligi poole meeste alkoholiga seotud välispõhjuste tõttu kaotatud eluaastatest. Suurim osa alkoholist tingitud haiguskoormusest lasub 45 – 64 aastastel meestel.

Katrin Pärnmäe

Meenutus suvest

Augustis üllatas Koonga noori kontserdiga bänd nimega BOB Pärnust „Sool ja valgus“ kogudusest. Esinejate keskmine vanus oli 14 – 19 aastat. Noored saabusid juba lõunast, et külas ringi jalutades reklaamida õhtul toimuvast kontserdist. Kuna Üritus oli tasuta, oli natuke kurb, et kuulajaid oli vähevõitu. Kes kohal olid nautisid seda täiel rinnal.

Päeval mängiti kohalike noortega palli, näidati oma pille ja agaramad said proovida trummide löömist.

Lähemat teavet selle ansambli kohta leiad internetist www.bob.ee

Riina Kappak

Oidremaa mõisa lugu 2

Tallimees tõi kiirelt kirve ja nurkpeitli, kuna ta uskus, et nende abil oli võimalik kappi lõhkuda. Kaks röövlit aitasid kaasa, aga see oli asjata vaev. Minu vaene kartlik abikaasa vaatas seda pealt, ilma et ta oleks saanud aidata. Ta palus põlvitades minu elu eest, aga nad peaaegu tallasid teda ja tõstsid kirve tema pea kohale. Siis nägi ta, et polnud mingit pääsu, tuli aga mõttesse, et nad ainult tahtsid raha, et see võiks neid rahustada. Ta ruttas minu juurde ja ütles, et neilt polnud oodata midagi head, aga kui mul oli raha, pidin andma seda neile oma elu päästmiseks. Tõepoolest olin võtnud raha teisest raamatukapist, ilma et nad oleksid seda avastanud, see oli enne, kui nad asetasiid mind mahalaskmiseks. Aga see raha polnud täielikult minu oma, seal oli umbes 2000 rubla, 200 minu omad, aga ma olin otsustanud neid mitte mingil juhul ära anda. Aga kui ma nüüd nägin oma abikaasa metsikut hirmu, tema pisaraid ja palveid minu elu päästmiseks, ei saanud ma enam vastu seista ja hüüdsin ilma selle üle lähemalt mõtlemata: „Dengi jeest!“ (raha on siin).

Oleks pidanud nägema, kuidas kõik kolm metsikut inimest, minu arvates ehtsad kaukaaslased-röövliid, tormasid minu kallale ja vägivaldaga rebisid rahakoti minu käest. Siis polnud neil enam huvi minu vastu, nad keskendusid raha jagamisele. Ma näitasin kohe oma kartuset ja vaprust ja tugevust, mis oli mulle tulnud, ja ütlesin, et nad võiksid anda natuke tagasi. Kaks neist olid selle vastu, aga kolmas, heledajuukseline umbes 30-aastane mees, andis mulle lõpuks 70 rubla. Samuti palusin tagasi oma rahakotti, kuna see oli mälestus minu isast. Ka selle viskasid nad väljades tee peale. Nad olid põhjalikult rüüstanud. Nad olid ka kaasa viinud kaks head kella, üks neist türgi päritolu. Mõlemate juurde kuulusid rasked hõbeketid.

Nad rüüstasid mõisas kell pool kolmest kuni kuueni ja lahkusid siis suure laadungiga minu varandusest. Me olime siiski rõõmsad ja tänulikud Jumalale, kes ka seekord meid kaitses. Siiski oli jäänud südamesse midagi

kummaliselt kõva, külma või tühja, mis ei lahkunud. Minu südames oli katkenud üks keel, nimelt usk inimlikusesse inimeses. Elasime läbi kartust täis öö, kuna kuulsime, et kogu ümbruskond oli täis selliseid jõuke.

See oli esimene kallaletung. Hiljem kuulus see peaaegu päevakorda. Siiski ei ähvardanud keegi mind mahalaskmisega, vaid nad võtsid, mis leidsid, enamasti varastasid nad öösel. Kauemat aega oli nagu reeglilik, et meie teenijanna igal hommikul teatas, et öö jooksul oli ühte ja teist kadunud, nii mõni lammas või kanad, riideid ja toiduaineid, nii et lõpuks polnud meil enam midagi majas. Kõik toidutagavarad olid otsas, mõisast rööviti heinu ja vilja, viimast ka peksmata, umbes 300 tündrit kartuleid, hobuseid, lehma, lambaid ja sigu. Kõike seda viisid nad enamasti ära päevavalgel. Ühes suuremas tõllakuuris oli sisse seatud tagavaraladu ja seepärast tuli iga päev sadakond proviantit tooma ja edasi minema, ja neid polnud võimalik rahuldada, nad võtsid, mis meil oli. Ühel päeval tulid sõdurid ja nõudsid kindralstaabi nimel oma hobustele kaeru. Nad väitsid, et tahtvat osta. Ma katsusin siis anda neile heatahtlikult, et nõnda saada selle eest raha. Nad palusid, et mõisarahvas tooks seda nende majutuskohta, said kaasa 2000 naela kaeru, meie kottides. Kui ma nõudsin maksmist, naersid nad ainult mind välja ja sõitsid ära ilma maksmata, jätsid endale nii kotid, vankri kui ka rakendid. Meile järelejäanud kõhnu hobusekronusid ei tahtnud keegi. Nii oli meil peaaegu iga päev uusi üllatusi. Püüdsin hoida võimalikult palju alles. Lõpuks oli see väga keeruline, kuna mõisarahvale maksti osalt naturaaliates nagu vili, kartulid, piim jne, aga kõik see kadus meie silmade eest. Siis peitsin ma nii palju rukist ja otra ühes vanas keldris, et meil jätkus seda ka suveks. Polnud lihtne peita, kuna mõisas oli alati palju sõjaväelasi. Pidime seda tegema öösel. Siis kuhjasime keldri ukse ette hagu, selle peale mulda, ja kündsime läbi vaod, nii et seda kunagi ei avastatud. Kui meil oli vaja minna veskile, pidime ka seda tegema öösel, sest kui nad nägid käigus tuulikut, tulid nad kohe ja viisid ära, mis nad leidsid. Ühes mõisas meie lähedal tapeti kaks vana preilit oma köögis. Nad olid aadlidaamid ja õed, hiljem lasti ka nende vend maha, ta oli ühe teise mõisa omanik. Tema laip lamas tükk aega väljas, keegi ei tohtinud teda matta.

Järgneb...

1	2		3	4	5	6	7	8	9				10	11	12	13	14	
15		16		17			17a	18		19			20	21	22		23	24
	25	26		27				28		29	30			31	32			33
			34	35	36				37		38			39				40
	41				42	43			44		45		46	47	47a			
48		49			50				51		52	53	54	55			56	57
58			59			60	61				62	63				64		65
		66			67	68	69	70	71				72				73	74
	75		76				77				78					79	80	
81			82		83	84	85				86	87	88				89	90
91	92	93			93a		94	95			96		97	98				
99			100			101						102						103
104	105		106		107	108						109		110	111		112	
113			114	115	116							117		118	119		120	121
		122	123	124								125			126			127
128	129		130	131	132							133	134				135	

Ristsõna nr. 55/8

V. TAMM

Horisontaal: 1.Laht, kus peeti mereparaadi. 7.Sõnajalg. 8.Stepikassid. 11.Seemneta rosin. 15 8-tahukas. 17-a.Arvutiga töötama. 20.Sisalik. 23.Orasmaa.Joh. EWR kindralmajor. 25.Ilmakaar. 26. 1050. 27.Küla Pärnumaal. 31.Hindude palve. 32.Punane värv. 35.Rabataim. 36.Kreeka tähti. 39.Riik Aafrikas. 40.Suunanäitaja. 41.Number. 42.Kandma. 43.Soome spordiühing. 44.Kuulub arvuti juurde. 46.Lauamäng. 47.Vesikana. 48.R... tasanurga mõõtühik. 50.Muusikariist. 53.Lind. 54...a, omama. 56.Tavatus. 58. 2.ja 24. täht. 59.M nimi. 60...ne, soojuslik. 62.Kilpkonn. 65.Sadamalinn Skandinaavias. 66.Eostaim. 69.Džentelmen. 70.K..., söök. 72.Looja. 75.Ääreni täis. 77.NSV ingl.k. 78.Riigi Teataja. 79...l, unustuses. 80.Naatrium. 85.Tunnistajate. 86.Infokandjate korrastatud kogu. 90.Põlevkivi töötlemisel vältimatu teadusharu. 91.Heli, ld.k. 94.Sidesõna. 96... ja, sõdur. 99.Omaaetu. 101.Laht E vetes. 102.Ingl.k. kemps. 103.Kr. täht. 104.Tuhkhauud. 106.Koht Tartu mk. 109.Kõik kaashäälikud. 112.Oja apteek. 113.USA riigitähis. 116.Miljondik. 117.Jõgi Sairis. 119.N nimi. 123.Järv Tartu mk. 124.Vennasrahvas. 125.Üks slaavi rahvas. 129.Asula Kuubal. 130.Atoll. 133.Naiste kodumasin.

Vertikaal: 1.Merikapsas. 2.Lesed tunnevad... 3.Muusikahullus. 4.Otsiv hue. 5.EWR diplomat. 6.M nimi. 8.Võlur. 10.Metsik koer. 11.Kurtsatoovium+ molübteen. 12...u. 13... pardipoeg. 14...Gardermeister. 16.Tugev ja nõrk. 17...meter. 18.Ei väsi kergemeelselt armusuhteid looma. 19.Ingl.eessõna. 21.Jõgi Indias. 22.Teatmeteos. 24... Salona. 30...li, võidusõit. 34.Igal...l oma mihkclipäev. 37.Vikerkest. 38.Vene k. eessõna. 39...n, Moskva lähine asula. 44.Vea võrku! 45.M nimi. 47-a.Bürokraadid. 50.Konjaki mark. 51.N nimi. 52.Elamu tüüp. 53.Pärnu Pildikoda. 55.Vanamees. 57.Kuulsus. 59.Talisportlane, n+perek.n. 63.Sõnumileht. 64.Koht Louisianas. 66.Linn Hispaanias. 68.Õpetaja. 70.Lennuk. 73.Kuulus vene naljamees. 77.Järv Araabia ps. 81.Tegevusulatus. 83.Sp. vahend. 84.Pane. 85...tsus, vain. 88.Eeltingimus. 89.M nimi. 92.Asula Kongos. 93-a.Olevik sõnast olema. 95.Lennuk. 98.Täishäälikud. 100...mees, pealesõja aegne rahva liik. 108.Noot. 110...rs, medali tagakülg. 111...us, riid. 114.WC. 115.Üritus muusika vallas. 120.See. 122.Olümpiamängud. 126.Argoon. 127.Järvide soost flöodimängija, eesnimi. 130.Tsunfti põhikiri.131.Soome kirjanik, in+nimi. 132.Küsitlusfirma. 133.Ei saa asja. 134.Jõgi vene euroopa osas. 135.Haru.

LAHENDUSLAUSE: 115,121,71,107,29,62 134,87,61,47 118,94,125,82,49,3,33,9,97 11,128,93,21,67,74,17 28,105,64,76

Ristsõna nr. 54/7 vastus: HEI HAISUKOTID, KUI OLETE MEHED, TULGE VÄLJA

Õigesti vastasid: Evi Luur (7), Tiina Lipp(5), Ain Soome(7), Aita Pikk mets(7), Leili Truus(7), Sirje Ardan(7), Talvi Iljina(7), Jaan Viita(7), Nora Tammearu(7), Salme Pärn(7), Kalju Koit(7)

HEAD LAHENDAMIST! Saatke vastused teele 15-ndaks kuupäevaks lehe lõpus olevatele kontaktidele

Jumalateenistused Mihkli koguduses 01.10 kell 14.⁰⁰ Jumalateenistus kell 16.⁰⁰ Palvetund Pikavere palvemajas 08.10 kell 14.⁰⁰ Lõikustänapüha jumalateenistus. Armulaud 15.10 kell 14.⁰⁰ Jumalateenistus kell 16.⁰⁰ Palvetund Pikavere palvemajas 22.10 kell 14.⁰⁰ Jumalateenistus 29.10 kell 14.⁰⁰ Jumalateenistus. Armulaud 02.11 kell 17.⁰⁰ Hingedepäeva palvus 05.11 kell 14.⁰⁰ Jumalateenistus kell 16.⁰⁰ Palvetund Pikavere palvemajas ☎ 564 0300; 445 7599	OÜ Kõima Mõis ostab kasvavat küttepuu metsa. Telefon 51504444 44 70540 Kui suu on naerul ja jalg on kerge, siis aastad üldsegi ei loe. Aino 55 ja Evi 60 õnnitlevad Kabujalakesed

Lepiku Lihatööstus Vana-Vigalas pakub kiiremas korras tööd järgmistele töökohtadele:

Tapjad, transporttöölised, kondistajad, fileerijad, pakkijad, hakklihameistrid, koristajad, sekretär-asjaajaja(HACCP/koolitus).

Vajalike koolituste saamine Lepiku Lihatööstuse kulul.

Palk kokkuleppel.

Kontakttelefon tööpäeviti 56 502 666 Björn Kass

07.oktoobril 18.00 LÕPE klubis

PENSIONÄRIDE PIDU

Õhtut sisustab anektootide rääkija Margus Kastor. Tantsuks lõõtspillimuusikat. Üllatused. Osavõtutasu 10.- tasuda hiljemalt 2.oktoobriks valda Mallele, Lõpel päevakeskusesse Talvile või Oidremal Vaikele.

BUSSIDE VÄLJUMISAJAD

Lring – Mihkli 16.45, Järve 16.50, Tammaru 17.00, Ura 17.05, Salevere 17.20, Pikavere 17.25, Koonga 17.30, Irta 17.35, Kalli 17.45

Lring – Oidrema 17.20, Tarva 17.30, Rabavere 17.45

Õnnitleme septembri sünnipäevalapsi!

MIHKEL JUUKUM	88	
SALME-LISETTE MEIER	83	
ANTON AAVIK	82	
HILJA-ROSALIE LAINELA	75	
AITA RÄÄK	65	
EEVI KALMARU	65	
ANTS KOODI	60	
EVI LIIVA	60	
OLEV ERIMÄE	60	
HELGI MITT	60	
AINO OJASOO	55	
KALLE HIRVELA	50	

ÕPIME MÕNUGA

IX Täiskasvanud õppija nädala
06.10.-13.10.2006 soovitatav teema on:

Isiksuse igakülgne areng isetegemise kaudu

Eesti Täiskasvanute koolitajate Assotsiatsioon Andras nimel
Sirje Pauskar
Pärnumaa TÕN koordinaator

Õnnitleme septembrikuu sünnipäevalisi!

*Et iga hommik Teile rõõmu kingiks,
mis muudab argipäevad peoks.
Teil olgu õnne igas aastaringis
ja kõik Te soovid saagu teoks.*

**Aino Tael
Kalle Hirvela
Nele Tamm**

**KALLID EEVI 65
JA UNO 69**

Tänaseks lilli ja rõõmu, aastateks õnne ja tervist. Õnne kapaga, tervist toobiga, armastust ka näpuotsaga.
Helmi, Leida ja Liis

MASSAŽ T ja N Lõpel
aeg ja tasu kokkuleppel
Kristi Kangur Info tel. 5205359

**Ülevallaline „NUNNUDE VÄLJANÄITUS“
Lõikus-tänapühäl 8.oktoobril Mihkli pastoraadis kell 11oo- 16oo**

Tervisespordipäev Koongas

Koonga ja Lõpe kooli noored nautisid juba teist korda sportimist 8 sept. ülevabariigilisel tervisepäeval. Hoolimata vihmasest ilmast üritus ära ei jäänud.

Oma osavust ja jõudu prooviti kotijooksus, reketiga sulgpalli lükkamises, hüppepalliga hüppamises, pallide rõngasse viskamises, korvpalli täpsusvisetes, hoota kaugushüppes ja topispalli jännis.

Igal võistlejal oli võistlejakaart, kuhu kohtunik pani allkirja kui õpilased ja õpetajad olid ala korralikult sooritanud. Peale võistlusi loositi võistlejatekaartide

vahel meeneid. Sportimisest ei jäänud kõrvale ka õpetajad. Isegi kotijooks tehti osavalt ära.

R. Kappak

MEENUTUSI KESK-NORRAST /5

Turistidele laenutati ka mägironija varustust ja võis mööda liustikku ronima minna. Meie ei läinud, aga üks grupp, vist olid jaapanlased, sättis end mundrisse.

Tagasi alla tulime siledamat teed pidi, möödusime kosest, mis meid kõiki märjaks pritsis. Kose pritsmetes tekkis aeg-ajalt vikerkaar või isegi kaks.

Edasi sõitsime oma järgmise kämpingu poole. Enne aga tuli läbida palju tunneleid, ka see kõige pikem 24,5 km. Selles tunnelis oli 3 suurt sinise tulega ruumi(sinist tuba).Tunneleid sai läbi sõidetud palju, ei jõudnudki kokku lugeda. Maa all olid minu kõrvad kogu aeg lukus, mägedes nii palju ei olnudki.

Tegime veel ühe praamisõidu ja olimegi kämpingus. Õhtul oli meil ühine piknik koos külalistega, kelleks oli Norras juba 10 aastat elav orelkunstnik INES MAIDRE oma norrakast abikaasa ja kahe lapsega. Ines rääkis, kuidas Norras elatakse. Nende lapsed esinesid meile, mõlemad mängivad hästi viiulit[pildil]. Lapsed rääkisid eesti keelt, mees aga mitte. Ines on muusikakoolis õppejõud, mees kirikus organist. Koos laulsime Inesele laulu "Ma tahaksin kodus olla" ja kinkisime talle mälestuseks lilled. Inese pere jäi ka kämpingusse, kuna Ines tuli meiega järgmisel päeval Bergenisse giidiks. Ines ise elab oma perega Bergenis.

Kämpingu kõrval oli kosk, mis kohises hirmsasti. See on Norra romantika.

20.augustil asusime BERGENI poole tee. See on endine Norra pealinn- seitsme mäe linn (2 korda suurem Tartust). Hommik oli veidi vihmane, õhk väga soe ja pilved mägede vahel hästi madalal. Ines seletas meile, et see on lendav udu.

Meie külaline tänas eelmise õhtu eest "Tak fos sis"(aitäh peo eest), panin selle kuuldu järgi kirja, kas ka õigesti, ei oska öelda.

Natuke liiklustrahvidest Norras: kiiruse ületamine 10km/h võrdub 1000-2000 nok, sõidu ajal mobiiliga rääkimine 3600 nok. Teede ääres on fotoboksid- kiiruse mõõtmiseks, pildistatakse auto nr. ja saadetakse rikkujale trahvikviitung koju.

Järgneb...

JUNNUMAA KUUKIRI

Lehe väljaandja
Koonga Vallavalitsus

Merike Pikk mets 44 62 359, 58 039 542 e-mail:pikk mets@hot.ee
Helgi Mitt 44 73 740

trükinud OÜ "Hansaprint"